2 de maig: Sant Atanasi, bisbe i doctor de l'Església

Text de l'Evangeli (*Mt* 10,22-25a): En aquell temps, Jesús digué als seus deixebles: «Sereu odiats de tothom pel fet de portar el meu nom. I els qui sofriran amb constància fins a la fi se salvaran. Quan us persegueixin en una població, fugiu cap a una altra. Us ho dic amb tota veritat: No haureu acabat de recórrer totes les poblacions d'Israel, quan vindrà el Fill de l'home. No hi ha cap deixeble que sigui més que el mestre, ni cap criat que sigui més que l'amo. El deixeble en té prou de ser com el mestre, i el criat, com el seu amo».

«Quan us persegueixin en una població, fugiu cap a una altra»

Mn. Antoni CAROL i Hostench
(Sant Cugat del Vallès, Barcelona, Espanya)

Avui celebrem sant Atanasi (Alexandria, circa a. 300), un dels Pares de l'Església més importants. Sent molt jove, ja participà en el Concili del Nicea (a. 325), el primer dels concilis ecumènics. D'allí sortí el "Credo" que recitem en la missa dels dies festius.

En aquell temps s'havia difós la doctrina del prevere alexandrí Arri, segons el qual el "Logos", Crist, no era veritable Déu, sinó un "Déu creat", una mena d'ésser intermedi entre Déu i l'home. Arri provava de resoldre racionalment el misteri de l'Encarnació del Fill Diví. Era un intent suïcida i absurd. Suïcida perquè diluint aquest misteri no aconseguia més que tallar el camí de l'home vers Déu, fent-lo inaccessible per a l'home. Absurd perquè els misteris divins no són per a "liquidar", sinó per a contemplar i, tot contemplant-los, per a gaudir-ne.

Enfront de l'heretgia arriana, destacà Atanasi com «l'apassionat teòleg de l'encarnació del "Logos", el Verb de Déu que, com diu el pròleg del quart Evangeli, 'es va fer carn i posà entre nosaltres el seu tabernacle' (v. 14)» (Benet XVI). El Concili de Nicea declarà que el Fill, el Logos, és «de la mateixa substància» ("homooúsios", consubstancial) del Pare; és Déu de Déu; plenament diví.

Però, «la crisi arriana, que semblava haver-se resolt a Nicea, continuà durant dècades amb vicissituds difícils i divisions doloroses en l'Església» (Benet XVI). En aquell escenari, Atanasi —bisbe d'Alexandria des del 328— hagué de fugir cinc vegades de la seva ciutat. Així, es complien en ell les paraules del Mestre: «Sereu odiats de tothom pel fet de portar el meu nom (...). Quan us persegueixin en una població, fugiu cap a una altra» (Mt 10,22-23). Atanasi, tot patint per la fe, passà fins a disset anys en l'exili.

Nogensmenys, aquells anys foren de gran profit per a la fe cristiana: Atanasi tingué l'oportunitat de difondre a Occident —a Trèveris i, després, a Roma— la doctrina de Nicea, i també l'ideal del monaquisme, fundat i liderat a Egipte pel seu amic sant Antoni, Abat. Foren anys providencials: Déu sobretot! Certament, «no hi ha cap deixeble que sigui més que el mestre» (Mt 10,24).

Pensaments per a l'Evangeli d'avui

- «Si el món va contra la veritat, llavors Atanasi va en contra del món» (Sant Atanasi d'Alexandria)
- «La coherència cristiana, és una gràcia que hem de demanar al Senyor. Ser coherents, viure com a cristians. I no dir 'sóc cristià' i viure com un pagà» (Francesc)
- «El Verb s'ha fet carn 'per fer-nos participants de la naturalesa divina» (2Pe 1,4): (...) Car el Fill de Déu es va fer home per fer-nos Déu' (Sant Atanasi) (...)» (Catecisme de l'Església Catòlica, nº 460)